

Datum: 2024-10-23
Ärendenummer: 2024-00695

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: a.iu@regeringskansliet.se
Diarienummer: A2024/00878

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

Göteborgs Stad tillstyrker majoriteten av förslagen i betänkandet, men bedömer att konsekvenserna av några av förslagen inte är tillräckligt utredda.

Förslag för en förstärkt styrning

Göteborgs Stad delar betänkandets bedömningar gällande styrning av integrationspolitiken och bedömer att förslagen om en förstärkt statlig styrning kan leda till förbättrad samordning och effektivitet i integrationsarbetet. Det nationella integrationsråd som föreslås i utredningen förväntas ge bättre förutsättningar för uppföljning av de integrationspolitiska målen och kan utgöra en samordnande myndighetsfunktion. Göteborgs Stad ser positivt på att även kommunerna ska vara representerade i rådet med två ledamöter. Av utredningen framgår att den ena bör representeras av Sveriges Kommuner och Regioner, men det saknas uppgifter om hur den andra kommunledamoten ska utses.

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget att sektorsansvar införs för vissa myndigheter, inom integrationspolitikens fem huvudområden. Göteborgs Stad saknar dock resonemang kring och en utförligare beskrivning av vad utredaren avser med social integration. De exempel som nämns i betänkandet är i stor utsträckning socioekonomiska. Förslaget om att Socialstyrelsen får ett utpekat ansvar för denna sektor tyder också på att utredaren i huvudsak syftar på socioekonomisk integration.

Uppföljning av integrationen

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning om att det behövs indikatorer för de fem föreslagna integrationspolitiska delmålen för att kunna följa upp det övergripande målet på integrationsområdet. Staden instämmer i att indikatorerna bör ha hög relevans för respektive delmål och vara tillförlitliga över tid, samt att de bör utgå från registerdata och kunna redovisas på nationell, regional respektive kommunal nivå, samt utifrån regionala statistikområden. Det framgår inte av betänkandet om kommunerna ska ha en roll i uppföljningen.

Göteborgs Stad bedömer, liksom betänkandet, att demokratisk och social integration inte är möjligt att mäta med hjälp av registerdata och att det därför behövs andra undersökningar. Dock anser Göteborgs Stad att varken den föreslagna integrationsbarometerens tillförlitlighet, genomförandet eller konsekvenserna av den är tillräckligt utredda.

Utredaren menar att enkätundersökningar kan ge ett bra underlag för att följa utvecklingen vad gäller exempelvis deltagande i föreningslivet, engagemang och kännedom i politiska frågor och tillit och förtroende för det politiska systemet och för samhällets institutioner, men också gällande förutsättningar för ett aktivt föräldraskap, kunskap och förmåga att navigera i det svenska samhället och känslan av tillhörighet och identifikation med Sverige samt upplevd diskriminering. Göteborgs Stad vill framföra att sådana befolkningsundersökningar görs redan idag på de nivåer som föreslås i betänkandet, med undantag för den lägsta nivån regionala statistikområden. Befolkningsundersökningar har idag generellt en svarsfrekvens på under 40 procent. Bortfallet är stort och inte slumpmässigt, det vill säga, vissa grupper svarar i mindre utsträckning än andra. Göteborgs Stads bedömning är därför att urvalsundersökningar inte ger ett tillräckligt tillförlitligt resultat att dra slutsatser från. Det är otydligt i utredningen hur urvalsundersökningarna är tänkta att genomföras. Om det finns en efterfrågan på en högre svarsfrekvens behövs det troligen information och stöd till respondenterna för att de ska kunna och vilja besvara en enkät.

I betänkandet föreslås att enkätundersökningarna ska belysa frågor om etnisk identifiering, religion och religiositet samt inställning och attityder till kulturella och värderingsgrundade frågor om familj, sexualitet och jämställdhet. Utredningen har dock inte redogjort för varför just dessa frågor önskar belysas och vad som är syftet med att samla in uppgifterna. Göteborgs Stad saknar ett resonemang i betänkandet kring etiska och juridiska aspekter, vikten av information och samtycke när enkätundersökningen ska genomföras samt konsekvenser av att resultat kan användas i andra syften än de som avses med undersökningen. Att samla in åsikter som ingår i diskrimineringsgrunderna och korsa dem med bakgrundsvariabler som exempelvis födelseregion, kan ge ett resultat som kan användas i flera syften. Resultatet kan bidra till att förstärka stereotyper, leda till en ojämlig behandling och att beslut fattas som missgynnar en viss grupp eller påverkar deras rättigheter. En sådan insamling måste ske med stor försiktighet och tydligt samtycke från de berörda individerna.

Förslag om förändrade ersättningar till deltagare i etableringsprogrammet

Göteborgs Stad välkomnar förslaget att indexera etableringsersättningen och etableringstillägget så att de följer utvecklingen av konsumentprisindex. Staden har sett behov av en höjning av ersättningen under flera år. Staden delar utredningens bedömning om att bostadsersättningen och etableringstillägget inte bör avskaffas. Det är också positivt att målgruppen ges möjlighet att behålla inkomst från arbete samtidigt som de deltar i etablering.

Det finns dock en risk att ökade incitament att arbeta leder till att deltagare prioriterar bort samhällsorientering eller sfi som är viktiga inslag i etableringsprogrammet. Rätten till permanent uppehållstillstånd i Sverige är avhängigt att man kan försörja sig och sin familj, vilket leder till att en del tar enkla och tillfälliga jobb i stället för att utbilda sig, för att det ökar chansen att få stanna. I ett längre perspektiv och för integrationen kan det dock vara lika viktigt att utbilda sig, både för den enskilde individen och ur en samhällsekonomisk aspekt.

Trots utredarens intention att nyanlända i etablering inte ska behöva ekonomiskt bistånd, så kan Göteborgs Stad konstatera att det även med förslaget på höjd ersättning kommer att finnas nyanlända hushåll som inte blir självförsörjande på etableringsersättning och eventuella socialförsäkringsförmåner som barnbidrag och bostadsbidrag.

Familjer med tre eller flera barn där ingen i hushållet arbetar, kommer enligt Göteborgs Stads beräkningar att fortsatt ha inkomster som är så pass låga att de är berättigade till försörjningsstöd. För dessa familjer innebär förslagen om indexering ingen skillnad i inkomst. Det medför också en kostnad för staden för handläggning och utbetalning av ekonomiskt bistånd, vilket bara till viss del kompenseras av statlig ersättning.

Göteborgs Stad vill också framföra att det hade varit önskvärt att utredningen även hade presenterat förslag på ersättning till nyanlända under den första perioden efter att uppehållstillstånd beviljats, där de idag är hänvisade till ekonomiskt bistånd för att två statliga ersättningar (dagersättning enligt LMA och etableringsersättning) inte lyckas överbrygga det glapp som uppstår.

Slutligen anser Göteborgs Stad att det på grund av flertalet pågående utredningar är svårt att fullt ut bedöma konsekvenserna av förslagen. Framför allt En ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare (Dir. 2023:149) kan få en påverkan som idag är omöjlig att överblicka.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 23 oktober 2024, se bilaga.

Göteborg den 23 oktober 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande angående – Göteborgs Stads yttrande över remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

Ur sverigedemokraternas perspektiv är förslaget om att stärka ekonomiska incitament för arbete vid sidan av etableringsprogrammet antligen ett steg i rätt riktning för en lyckad integration. Genom att främja möjligheten att arbeta samtidigt som man deltar i etableringsinsatser ökar chanserna för nyanlända att snabbt bli självförsörjande, vilket minskar beroendet av bidragssystemen. Att komma in på arbetsmarknaden tidigt ger inte bara viktig arbetslivserfarenhet och kontakter, utan stärker också individens egenmakt och ansvarstagande. En snabbare övergång till arbete bidrar till att nyanlända kan bli en aktiv och självständig del av det svenska samhället, vilket i sin tur främjar en bättre social och ekonomisk integration.

Sverigedemokraterna ser värdet i att utreda deltagande i föreningslivet, engagemang och kännedom i politiska frågor, tillit och förtroende för det politiska systemet och samhällets institutioner. Vi ser också värdet i att undersöka förutsättningar för ett aktivt föräldraskap, kunskap och förmåga att navigera i det svenska samhället, samt känslan av tillhörighet och identifikation med Sverige.

I betänkandet föreslås att enkätundersökningarna ska belysa frågor om etnisk identifiering, religion och religiositet samt inställning och attityder till kulturella och värderingsgrundade frågor om familj, sexualitet och jämställdhet. Ur ett Sverigedemokratiskt och socialkonservativt perspektiv är det av stor vikt att avkräva svar i dessa frågor för att förstå hur starkt kulturella värderingar påverkar integrationen. Dessa faktorer har stor inverkan på individens förmåga och vilja att anpassa sig till det svenska samhället och dess normer.

Att undersöka dessa aspekter hjälper oss att identifiera värderingsskillnader som kan utgöra stora hinder för en lyckad social integration och skapa en grund för att främja aktivt deltagande i samhället samt gemensamma värderingar som stärker samhällsgemenskapen och tryggheten.

Sverigedemokraterna är tydliga: Människor som kommer hit och inte vill anpassa sig utefter svenska normer och värderingar, ska staden snabbt assistera med återvandring.